



Mantelzorgwaardering

1. Inleiding

Mantelzorgwaardering biedt de gemeente de kans om de maatschappelijke bijdrage van mantelzorgers in de samenleving te erkennen en om mantelzorgers te vinden. Mantelzorgers geven vaak langdurig en meer dan 8 uur per week hulp aan iemand omdat deze een sociale relatie met die persoon heeft, zoals met een familielid, vriend of buren. Mantelzorg is doorgaans langdurig en/of intensief. De hulp bestaat uit verzorging, het regelen van zaken, maar kan ook hulp bij noodzakelijke dagelijkse activiteiten zijn, zoals het voeren van een huisdier. De hulp gaat verder dan de gebruikelijke hulp die huisgenoten aan elkaar geven. Door deze hulp kan de ander zich redden, thuis blijven wonen en deelnemen aan de samenleving. Daarom erkennen we als gemeente het belang van de vaak langdurige en belangeloze inzet van mantelzorgers. Zonder mantelzorgers zou de zorg onbetaalbaar worden.

Juist door de sociale relatie die mantelzorgers hebben met degene die ze verzorgen, zien zij zichzelf niet altijd als mantelzorger, want 'dat doe je toch gewoon'. Omdat vooral deze mantelzorgers geen ondersteuning vragen, lopen zij het risico op overbelasting. Als gemeente willen we dat mantelzorgers ondersteuning kunnen krijgen als zij dat nodig hebben. Wonen Plus Welzijn organiseert deze ondersteuning via het Steunpunt Mantelzorg. Daarnaast richt ook het Behouden Huis zich met een aantal activiteiten op ondersteuning van mantelzorgers.

Aanleiding

Tot de invoering van de Wmo 2015, bestond het Mantelzorgcompliment. Dit viel onder de toenmalige Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz) en werd uitgevoerd door het CIZ. Mensen met geïndiceerde zorg (Awbz en Wmo), konden hun mantelzorger aanmelden. Deze ontving een bedrag van € 200,- per jaar. Per 2015 is de waardering van mantelzorgers onder de Wmo 2015 gebracht. Gemeenten ontvangen een bedrag in het integratiefonds Sociaal Domein. In lijn met de Wmo 2015 hebben gemeenten beleidsvrijheid om de waardering vorm te geven. De gemeenteraad heeft in haar vergadering van 31 oktober 2017 ingestemd met een structureel budget van € 50.000 voor mantelzorgwaardering op de gemeentebegroting. Daarbij werd de opmerking gemaakt dat het voor de gemeente belangrijk is om te weten in hoeverre mantelzorgers zich gehoord voelen en de juiste ondersteuning en waardering krijgen.

Er is een aantal aanleidingen om mantelzorgwaardering formeel te regelen. Deze zijn hieronder vermeld.

Wmo 2015, artikel 2.2.2 'Het college bevordert en treft algemene maatregelen ter bevordering van mantelzorg ...'

Wmo beleidsplan: geeft aan dat mantelzorgwaardering in beleidsregels moet worden vastgelegd. De Verordening Maatschappelijke ondersteuning verwijst hiernaar.

Cliëntenadviesraad: Vraagt gemeente om het mantelzorgcompliment weer in het leven te roepen.

Raadsbesluit van 31 oktober 2017 om in de begroting vanaf 2018 structureel € 50.000 op te nemen voor jaarlijks mantelzorgcompliment.

Mantelzorgers vragen om het mantelzorgcompliment.

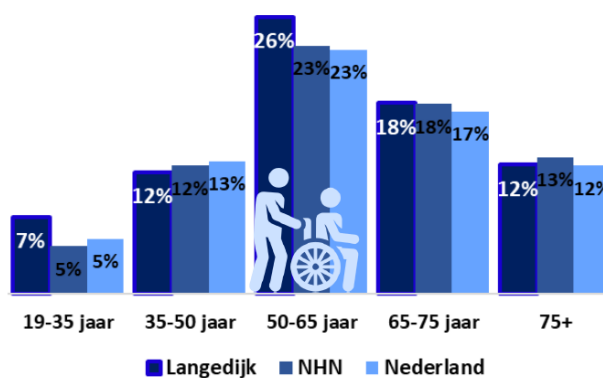


Mantelzorgers in Langedijk, de cijfers

3.380 mantelzorgers (19+) in Langedijk, met name 50-65 jarigen en vrouwen

Mantelzorg

- ◆ Het verlenen van mantelzorg bevordert o.a. het welbevinden, geeft zingeving en voldoening. Maar door zware zorgtaken en de combinatie van mantelzorg met betaald werk, komt overbelasting ook vaak voor. Dit gaat gepaard met een slecht ervaren gezondheid, symptomen van depressie en een hoger risico op vroegtijdig overlijden.
- ◆ Vrouwen en 50+ers zijn vaker mantelzorgers.
- ◆ Het percentage mantelzorgers onder de 65-plussers is toegenomen, van 11% in 2012 naar 16% in 2016.
- ◆ 12% van de mantelzorgers in NHN (19+) is overbelast, in Nederland is dat 14%.
- ◆ Mantelzorgers in NHN geven gemiddeld 9,4 uur mantelzorg per week. In NL is dat 11 uur.



Bron: Gezondheidsprofiel gemeente Langedijk 2017.

Er is hiernaast een groep die bestaat uit:

- Mensen die mantelzorg werk verrichten, maar dit zelf niet zo zien ('ik doe het gewoon')
- Mensen die mantelzorg verrichten, maar geen hulp of ondersteuning willen.
- Mensen die mantelzorg verrichten, maar die nog niet in beeld zijn.

In 2017 zijn ca. 213 volwassen Langedijker mantelzorgers bekend

Als 12% van de mantelzorgers in NHN overbelast is, betekent dit omgerekend dat er in Langedijk ca. 405 mantelzorgers overbelast zijn (uitgaande 3.380 mantelzorgers).



2. **Beleid**

2.1 **Uitgangspunten voor beleid**

1. Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde, want zonder mantelzorgers zou de zorg onbetaalbaar worden;
2. Mantelzorgers worden passend ondersteund, zodat zij in staat blijven om mantelzorg te kunnen blijven bieden (voorkomen van overbelasting);
3. Mantelzorgers worden gewaardeerd, daarmee laten we zien dat hun inzet niet vanzelfsprekend is, maar waardevol;
4. Mantelzorgervaardering is daarnaast een middel om van deze groep beter in beeld krijgen wat hun ondersteuningsbehoefte is;
5. De waardering organiseren we daarom zo laagdrempelig mogelijk en daarbij willen we aansluiten bij hoe mantelzorgers waardering ervaren. Elke mantelzorger is anders, ook hier maatwerk dus;
6. We waarderen Langedijker *mantelzorgers*, ongeacht of degene waarvoor ze zorgen in Langedijk woont.
7. Het gaat om *waardering* en niet om een tegemoetkoming in kosten of inkomensondersteuning;
8. Het beschikbare budget van € 50.000 dient zoveel mogelijk ten goede te komen aan de mantelzorgers. Dit betekent zo laag mogelijke uitvoeringskosten.

2.2 **Doel mantelzorgwaardering**

1. Mantelzorgers voelen zich gewaardeerd;
2. In 2022 zijn er in Langedijk 1.000 mantelzorgers bekend;
3. Het percentage overbelaste mantelzorgers is in 2022 maximaal 10%.

2.3 **Waardering**

Momenteel waarderen we mantelzorgers op dezelfde wijze als vrijwilligers. In de vrijwilligers waarderingsweek (eerste week november), kunnen mantelzorgers ook aansluiten bij activiteiten die dan georganiseerd worden. Sinds 2017 wordt in de programmering van deze week nadrukkelijk rekening gehouden met mantelzorgers door hen gericht uit te nodigen en het tijdstip van activiteiten zodanig te plannen dat deze meer aansluit bij hun dagindeling.

Aanvullend aan deze wijze van waardering, is in de begroting 2018 structureel een bedrag bestemd voor mantelzorgwaardering van € 50.000. Dit geeft de mogelijkheid om meer te doen aan waardering en meer te bereiken.

Aan een aantal Langedijker mantelzorgers is tijdens een lotgenotenbijeenkomst gevraagd naar hoe zij zich gewaardeerd voelen¹. De reacties variëren. De ene mantelzorger noemt het mantelzorgcompliment van € 200 per jaar als de enige acceptabele vorm van waardering. Anderen vinden een cadeaubon, een mooi boekje of een gezamenlijke high tea of barbecue een goede blijk van waardering.

Met het tweeledige doel voor ogen van enerzijds waardering en daarnaast de mantelzorger en diens ondersteuningsbehoefte te leren kennen, organiseren we mantelzorgwaardering als combinatie van een geldbedrag en een ontmoetingsactiviteit.

¹ Bijeenkomst lotgenoten mantelzorgers d.d. 31 augustus 2017, zie bijgevoegd verslag.



Naar verwachting maken in 2018 ca. 400 mantelzorgers gebruik van de waardering. Door jaarlijkse herhaling en communicatie/ media aandacht zal de bekendheid voor mantelzorgwaardering de komende jaren groeien. Met het geformuleerde doel voor ogen, is het streven om tussen 2018 en ultimo 2021 als volgt het aantal mantelzorgers in beeld te krijgen.

Jaartal	2018	2019	2020	2021
Aantal mantelzorgers	400	750	900	1000

3. Hoe waarderen we de mantelzorgers

Om tegemoet te komen aan de verschillende ideeën, binnen het budget en met de kernwoorden 'laagdrempelig en flexibel' als basis, waardeert Langedijk mantelzorgers met een combinatie van een geldbedrag en een ontmoetingsactiviteit (barbecue of high tea).

3.1 Mantelzorgcompliment

Dit is het tastbare 'dank-je-wel' aan de mantelzorger. Naar eigen keuze kan deze het bedrag besteden of iets samen met degene doen waar de mantelzorger voor zorgt. Omdat het doel is om de komende vier jaar steeds meer mantelzorgers te bereiken, zal het beschikbare budget over een groeiend aantal mensen moeten worden verdeeld. Dit wordt verder uitgewerkt in de financiële paragraaf.

3.2 Ontmoeting en eten

Dit wordt een activiteit waarin ontmoeting met en tussen mantelzorgers onderling centraal staat. Waardering, persoonlijk contact en gezelligheid krijgen daarin een prominente plaats. Vooral omdat dit gelegenheid geeft om in een ontspannen sfeer in te gaan op wat 'het mantelzorgen' voor de persoon betekent en of/welke behoefte aan ondersteuning er is. Waar de bestaande lotgenotengroep niet altijd uitkomt voor mantelzorgers, kan deze activiteit toch de functie vervullen van onderling uitwisselen van ervaringen.

Om tegemoet te komen aan het uitgangspunt 'laagdrempeligheid' wordt op vier locaties, verspreid over de gemeente een activiteit georganiseerd. Afhankelijk van jaargetijde en weersomstandigheid kan dit een barbecue of een high tea zijn. Uitgangspunt is een ongedwongen, gezellige op persoonlijke ontmoeting gerichte bijeenkomst met eten en drinken. De mantelzorger kan alleen komen, voor de cliënt wordt dan respijtzorg geregeld of de cliënt komt mee.

3.3 Uitvoering

Wonen Plus Welzijn (WPW) Langedijk voert de mantelzorgwaardering uit in Langedijk. Met haar steunpunt mantelzorg en de lotgenotencontactgroep heeft WPW de juiste basis om mantelzorgers te ondersteunen. Ook als er geen ondersteuning nodig is, ontstaat er via deze constructie de mogelijkheid om laagdrempelig informatie te geven en in contact te blijven om te kunnen ondersteunen als dat wel nodig wordt. Een preventieve positie om te helpen voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken.

Het geldbedrag kunnen mantelzorgers jaarlijks aanvragen tussen september en eind november. Het eerste jaar wijkt daarvan af. Dit is afhankelijk van het beslismoment en de nodige voorbereidingstijd voor de uitvoering. Zo mogelijk vindt de 'ontmoeting en eten' activiteit plaats rondom de dag van de mantelzorg (10 november).

Mantelzorgers kunnen zich bij WPW aanmelden voor het mantelzorgcompliment. WPW gaat na of het mantelzorgers betreft (8 uur of meer per week, langer dan 3 maanden) en die in Langedijk wonen.



3.4 Privacy

Door aanmelding, registratie en ondersteuning bij één en dezelfde organisatie onder te brengen, blijven de persoonsgegevens bij één partij. Er hoeven geen gegevens overgedragen te worden en daarmee zijn er geen gevolgen op het gebied van de privacy.

3.5 Financieel

begroting 2018

	Aantal / %	bedrag	totaal
mantelzorgcompliment	400	€ 100	€ 40.000
ontmoeting en eten	4	€ 500	€ 2.000
onvoorzien en groei	10%	€ 5.000	€ 5.000
Personele kosten, communicatiekosten, organisatiekosten		€ 3.000	€ 3.000
			€ 50.000

Eén van de doelen van de mantelzorgwaardering is om meer mantelzorgers in beeld te krijgen. Het aantal mantelzorgers dat een compliment aanvraagt zal naar verwachting stijgen. Gezien het beperkt aantal mantelzorgers dat in 2018 in beeld is, is het mogelijk om het eerste jaar een bedrag vooraf te bepalen. De jaren daarna zal op basis van het aantal aanmeldingen de hoogte van het compliment worden bepaald.

3.6 Communicatie

Niet alle mantelzorgers zijn zich ervan bewust dat zij mantelzorgers zijn. In relatie tot het compliment komt er daarom meer lokale aandacht voor wat mantelzorgen is.

De gemeente en Wonen Plus Welzijn gebruiken elk hun eigen communicatiekanalen om de waardering bekend te maken. Dit zijn: Langedijk Informeert, websites, facebook, WPW magazine en flyers bij de dorpshuizen, winkelcentrum Broeker Veiling, bibliotheek en mond tot mond reclame.

3.7 Monitoring en evaluatie

Jaarlijks na afloop van de activiteiten (januari) en de uitgifte van het mantelzorgcompliment stelt WPW een overzicht samen met de volgende informatie:

- aantal deelnemers aan ontmoeting en eten activiteiten en aantal aanvragen voor het mantelzorgcompliment en het aantal unieke mantelzorgers;
- overzicht van ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers en inzicht of dit aansluit bij het huidige aanbod;
- indien de behoefte aan ondersteuning en de huidige mogelijkheden niet op elkaar aansluiten, wat is er dan nodig;
- overzicht van uitgaven;

WPW en gemeente gaan hierover in gesprek en passen zo nodig of gewenst de mantelzorgwaardering aan. Dit wordt teruggekoppeld naar het college.